

FORSVARET

Forsvarets logistikkorganisasjon

Rammeavtale

2018017358 Rammeavtale om kjøp av busstjenester område A2
Buskerud og Telemark

Generelle kontraktsbestemmelser

Innholdsfortegnelse

1	INNLEDNING	4
1.1	Generelt	4
1.2	Brukere av Rammeavtalen	4
1.3	Oversikt over dokumentene	4
1.4	Rammeavtalens vedlegg	5
1.5	Dokumentenes rekkefølge	5
1.6	Rammeavtalens formål	5
1.7	Leveringsomfang	6
1.8	Rammeavtalens varighet og opsjoner	6
1.9	Eksklusivitet	6
1.10	Partenes kontaktpersoner	6
2	AVROP UNDER RAMMEAVTALEN	6
3	ENDRINGER AV RAMMEAVTALEN	7
4	LEVERANDØRENS PLIKTER	7
4.1	Generelt	7
4.2	Leverandørens samfunnsansvar	8
4.3	Underleverandører	8
4.4	Innsyn	8
4.5	Taushetsplikt	9
4.6	Overdragelse av krav	9
4.7	Informasjonsplikt ved insolvens	9
4.8	Leverandørens forpliktelser i forbindelse med avslutning av avtalen	9
5	LEVERANDØRENS MISLIGHOLD	10
5.1	Mangel	10
5.2	Oppdragsgivers reklamasjon	10
5.3	Forsinkelse	10
5.4	Leverandørens informasjonsplikt ved mislighold	11
6	OPPDRAKSGIVERS SANKSJONER VED MISLIGHOLD	11
6.1	Dagbot ved forsinkelse	11
6.2	Avhjelp	11
6.3	Oppdragsgivers rett til å avvise mangelfulle leveranser	12
6.4	Prisavslag	12
6.5	Tilbakeholdelse av betaling	12
6.6	Heving	12
6.7	Forventet mislighold	13
6.8	Sanksjoner ved brudd på grunnleggende krav til samfunnsansvar	13
7	OPPDRAKSGIVERS PLIKTER	14
7.1	Medvirkning	14
7.2	Taushetsplikt	14
8	OPPDRAKSGIVERS MISLIGHOLD	14
8.1	Hva som anses som mislighold	14

FORSVARET

Forsvarets logistikkorganisasjon

8.2	Oppdragsgivers varslingsplikt ved mislighold	14
9	LEVERANDØRENS SANKSJONER VED MISLIGHOLD	14
9.1	Tilbakeholdelse	14
9.2	Forsinkelsesrente	14
9.3	Heving	14
10	ERSTATNING	15
11	SKADESLØSHOLDELSE	15
12	FORCE MAJEURE	15
13	RETTIGHETER	16
14	RETTSMANGLER	16
15	MERKING AV OPPDRAGSGIVERS EIENDOM	16
16	ØVRIGE BESTEMMELSER	17
16.1	Besøksrutiner	17
16.2	Gjenbruk av informasjon	17
16.3	Markedsføring og forholdet til media	17
17	OPPSIGELSE	17
18	TVISTER	17

FORSVARET

Forsvarets logistikkorganisasjon

---

1 Innledning

1.1 Generelt

Denne rammeavtalen ("Rammeavtalen") er inngått av og mellom

Forsvarets logistikkorganisasjon på den ene side

og

<navn på leverandøren> ("Leverandøren") på den annen side.

1.2 Brukere av Rammeavtalen

Forsvarets logistikkorganisasjon inngår Rammeavtalen på vegne av Forsvarsdepartementet (FD) med de til enhver tid underliggende etater. Forsvarsdepartementets underliggende etater er p.t:

- Forsvaret
- Forsvarsmateriell (FMA)
- Forsvarets Forsknings Institutt (FFI)
- Nasjonal Sikkerhets Myndighet (NSM)
- Forsvarsbygg (FB)

Forsvarets logistikkorganisasjon og brukerne av Rammeavtalen omtales i fellesskap som "Oppdragsgiver".

Oppdragsgiver og Leverandøren kalles i fellesskap "Partene" og enkeltvis "Parten".

1.3 Oversikt over dokumentene

Rammeavtalen består av følgende dokumenter:

- Blankett 5101 (signaturforside)
- Kontraktbestemmelser (dette dokument)
- Vedlegg som spesifisert i punkt 1.4

1.4 Rammeavtalens vedlegg

Følgende vedlegg inngår som del av Rammeavtalen:

Vedlegg		Vedlagt?	
		Ja	Nei
Vedlegg A	Spesielle kontraktsbestemmelser	☒	☐
Vedlegg B	Kravspesifikasjon	☒	☐
Vedlegg C	Pris- og betalingsbetingelser	☒	☐
Vedlegg D	Prisskjema	☒	☐
Vedlegg E	Leveringsbetingelser	☐	☒
Vedlegg F	Administrative bestemmelser	☒	☐
Vedlegg G	Leverandørens samfunnsansvar	☒	☐
Vedlegg H	Elektronisk samhandlingsavtale og info om FFP	☐	☒
Vedlegg I	Endringer i de generelle kontraktsbestemmelsene	☒	☐
Vedlegg J	Total bussindeks fra SSB	☒	☐

1.5 Dokumentenes rekkefølge

I tilfelle motstrid mellom bestemmelsene i kontraktokumentene, skal de gjelde i følgende rekkefølge:

1. Blankett 5101 (signaturforside)
2. Vedlegg I – Endringer i de generelle kontraktsbestemmelsene
3. Vedlegg A – Spesielle kontraktsbestemmelser
4. Generelle kontraktbestemmelser (dette dokumentet)
5. Vedlegg D – Prisskjema
6. Vedlegg B – Kravspesifikasjon
7. Vedlegg C – Pris- og betalingsbetingelser
8. Vedlegg E – Leveringsbetingelser
9. Vedlegg F – Administrative bestemmelser
10. Vedlegg G – Leverandørens samfunnsansvar
11. Øvrige vedlegg

Endringsavtaler i henhold til punkt 3 går foran øvrige dokumenter.

1.6 Rammeavtalens formål

Formålet med Rammeavtalen er å dekke Oppdragsgivers behov for kjøp av busstjenester i følgende område/sone:

Område/sone nummer

Område A2 Buskerud og Telemark

1.7 Leveringsomfang

Leverandøren skal i henhold til Rammeavtalen levere busstjenester i område/sone angitt i punkt 1.6, nærmere angitt i Vedlegg B – Kravspesifikasjon. Leverandøren har ansvaret for at ytelsene passer sammen på en helhetlig måte.

1.8 Rammeavtalens varighet og opsjoner

Rammeavtalens varighet vil være 1 år. Oppdragsgiver skal ha opsjon på forlengelse av rammeavtalen en eller flere ganger i ytterligere 36 måneder. Avtalens maksimale varighet inkludert opsjoner vil være 4 år.

Utløsning av opsjon må skje senest én måned før utløpet av inneværende kontraksperiode.

Avrop under Rammeavtalen kan skje i hele avtaleperioden. Hvert avrop kan ha en varighet utover Rammeavtalens varighet, og da slik at bestemmelser i Rammeavtalen som angår det enkelte avropet gjelder tilsvarende også etter Rammeavtalens opphør.

1.9 Eksklusivitet

Rammeavtalen vil ikke gi Leverandøren en eksklusiv rett til å levere leveringsomfanget som nevnt i punkt 1.7. Oppdragsgiver forbeholder seg således retten til å inngå avtaler med andre enn Leverandøren der dette er hensiktsmessig.

1.10 Partenes kontaktpersoner

Hver av Partene skal oppnevne en kontaktperson som skal være bemyndiget til å opptre på vegne av Parten i alle saker som angår gjennomføringen av Rammeavtalen. Partenes kontaktpersoner er oppgitt i Vedlegg F – Administrative bestemmelser.

Leverandøren skal ikke forhandle med én eller flere brukere om forhold som faller inn under Rammeavtalen uten at Oppdragsgivers kontaktperson på forhånd er varslet.

Partene skal besvare henvendelser fra den annen Part uten ugrunnet opphold.

2 Avrop under Rammeavtalen

Oppdragsgiver foretar avrop på Rammeavtalen ved å sende en skriftlig innkjøpsordre til Leverandøren.

Leverandøren plikter å sende skriftlig ordrebekreftelse til Oppdragsgiver. Ordrebekreftelsen skal minimum inneholde informasjon om:

- hva som er bestilt
- når og hvor varen eller tjenesten skal leveres
- pris

Med mindre annet er avtalt, skal ordrebekreftelsen sendes Oppdragsgiver senest innen 24 timer etter mottak av avropet.

Dersom ordrebekreftelsen avviker fra innkjøpsordren, skal dette uttrykkelig opplyses og spesifiseres av Leverandøren, uavhengig av avvikets størrelse. Avvik fra innkjøpsordren er ikke bindende med mindre Oppdragsgiver skriftlig godtar avvikene.

Dersom avrop skal gjøres ved hjelp av elektroniske hjelpemidler avtales dette særskilt.

3 Endringer av Rammeavtalen

Endringer av Rammeavtalen skal avtales skriftlig mellom Partene ved å benytte Forsvarets standardblanketter. Forsvarets standardblanketter oversendes ved behov eller forespørsel.

En endring er ikke gyldig før begge parter har signert den aktuelle endringsavtale. Leverandøren kan ikke nekte å godkjenne endringer som medfører reduksjon av Leverandørens ytelser.

Eventuelle prismessige konsekvenser av endringene skal fremgå av endringsavtalen. Partene kan ikke gjøre gjeldende noen følger av endringen som ikke er inntatt i endringsavtalen.

Anmodning om endringer skal besvares av den annen Part senest 14 dager etter endringsforespørselen. Leverandørens anmodning om endring, eller svar på Oppdragsgivers anmodning om endring, skal inneholde en beskrivelse av alle konsekvenser endringen får for priser/kontraksverdi og Partenes forpliktelser etter Rammeavtalen.

Leverandøren har ikke krav på erstatning ved endringer som medfører reduksjon av Leverandørens ytelser. Leverandøren plikter ellers å begrense de økonomiske konsekvenser av endringer så langt det lar seg gjøre. Leverandøren skal, hvis Oppdragsgiver krever det, framlegge dokumentasjon for at så er gjort.

Leverandøren skal føre en løpende oversikt over endringene, og skal på Oppdragsgivers anmodning fremlegge en oppdatert kopi av oversikten.

4 Leverandørens plikter

4.1 Generelt

Leverandøren skal oppfylle sine forpliktelser etter Rammeavtalen med den grad av faglig dyktighet som kan forventes av anerkjente leverandører innenfor sin bransje og profesjon eller liknende bransjer og profesjoner. Leveransen skal være i overensstemmelse med kravene i Rammeavtalen, og ellers være av god kvalitet og egnet for det tiltenkte formål.

Leverandøren skal av eget tiltak informere Oppdragsgiver skriftlig dersom Leverandøren mener at en potensiell endring av leveransen vil kunne medføre lavere kostnader eller forbedringer av Rammeavtalen.

Leverandøren skal på Oppdragsgivers anmodning legge frem dokumentasjon på at Leverandøren har alle nødvendige tillatelser og godkjenninger i forbindelse med leveransen.

Dersom Rammeavtalen utpeker nøkkelpersonell hos Leverandøren, kan utskiftning av slikt personell ikke skje med mindre det foreligger saklig grunn og utskiftningen er godkjent av Oppdragsgiver. Leverandørens behov for omdisponering av nøkkelpersonell til et annet oppdrag er ikke å anse som saklig grunn. Opplæring av nytt personell skal bekostes av Leverandøren.

4.2 Leverandørens samfunnsansvar

Leverandøren skal oppfylle de grunnleggende krav til samfunnsansvar som definert i Vedlegg G – Leverandørens samfunnsansvar.

4.3 Underleverandører

4.3.1 Leverandørens rett til å bruke underleverandører

Leverandøren kan benytte underleverandører til oppfyllelse av sine forpliktelser under Rammeavtalen. Underleverandører angitt i Vedlegg F – Administrative bestemmelser er godkjent av Oppdragsgiver. Dersom Leverandøren ønsker å benytte nye underleverandører, eller bytte ut en eksisterende, skal dette godkjennes skriftlig av Oppdragsgiver. Slikt samtykke kan ikke nektes uten saklig grunn.

4.3.2 Krav til underleverandører

Leverandøren skal sikre at alle kontrakter med underleverandører gir Oppdragsgiver samme rettigheter som etter Rammeavtalen, og at kravene i Rammeavtalen gjelder for underleverandørens oppfyllelse av avtaleforpliktelsene.

Leverandøren kan ikke benytte underleverandører som nekter å godta disse betingelsene og kravene, med mindre Oppdragsgiver skriftlig godkjenner dette.

Leverandøren skal på anmodning gi Oppdragsgiver innsyn i hvordan ovennevnte krav er ivaretatt i enhver kontrakt med underleverandører som benyttes til oppfyllelse av Rammeavtalen.

4.3.3 Underleverandørens forpliktelser

Dersom Leverandøren ikke selv er i stand til å oppfylle sine forpliktelser etter Rammeavtalen, kan Oppdragsgiver kreve at underleverandøren fortsetter å levere sin ytelse i henhold til avtalen med Leverandøren. Oppdragsgiver garanterer i slike tilfeller for Leverandørens motytelser etter avtalen mellom Leverandøren og underleverandøren. Leverandøren forplikter seg til å ivareta dette i sin kontrakt med underleverandøren(e). Denne bestemmelsen fritar imidlertid ikke Leverandøren, som fortsatt er gjeldende kontraktspart, fra sine kontraktsforpliktelser etter Rammeavtalen.

4.3.4 Underleverandørens status

Leverandøren forblir fullt ut ansvarlig for oppfyllelsen av alle sine forpliktelser etter Rammeavtalen, selv om Leverandøren lar underleverandøren stå for hele eller deler av oppfyllelsen av avtalen.

4.4 Innsyn

Leverandøren skal gi autorisert representant for Oppdragsgiver innsyn i alle opplysninger, dokumenter og lignende, som denne representant mener er av betydning for Leverandørens utførelse av oppdrag under Rammeavtalen. Dette vil kunne omfatte, men er ikke begrenset til, innsyn i Leverandørens kvalitetssikring, leverandøranalyser, kostnadskontroll, transaksjonsoversikt, samt sikkerhetsbeskyttelse.

Leverandøren må videre gi fysisk adgang til alle eiendommer og lokaliteter for Oppdragsgivers representanter der det er nødvendig for at disse skal kunne utføre sine oppdrag.

4.5 Taushetsplikt

Leverandøren plikter å bevare taushet om opplysninger om Oppdragsgiver som Leverandøren blir kjent med i forbindelse med dette avtaleforholdet, med mindre informasjonen allerede er offentlig kjent eller bekjentgjørelse er nødvendig for oppfyllelse av Rammeavtalen. Der slik informasjon må gjøres kjent overfor tredjepart for å sikre oppfyllelse av Rammeavtalen, skal Leverandøren innhente taushetserklæring fra tredjepart.

Leverandøren skal innhente forhåndstillatelse fra Oppdragsgiver dersom informasjon om Rammeavtalen skal gjøres kjent for offentligheten som en del av Leverandørens markedsføring eller av andre grunner.

Taushetsplikten varer gjennom hele avtaleperioden, så vel som etter Rammeavtalens opphør, hvis ikke annet er skriftlig avtalt med Oppdragsgiver eller følger av lov eller forskrift.

4.6 Overdragelse av krav

Leverandøren kan ikke overføre eventuelle utestående krav etter Rammeavtalen til en tredjepart uten Oppdragsgivers forutgående skriftlige samtykke.

Leverandøren forblir ansvarlig for alle sine kontraktsforpliktelser selv om Oppdragsgiver har gitt slikt samtykke.

4.7 Informasjonsplikt ved insolvens

Leverandøren skal uten ugrunnet opphold skriftlig informere Oppdragsgiver dersom Leverandøren er insolvent.

Leverandøren er insolvent dersom denne ikke kan oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller, med mindre betalingsudyktigheten må antas å være forbigående. Insolvens foreligger likevel ikke dersom Leverandørens eiendeler og inntekter til sammen antas å kunne gi full dekning for Leverandørens forpliktelser, selv om oppfyllelse av forpliktelsene vil bli forsinket ved at dekning må søkes ved salg av eiendelene.

4.8 Leverandørens forpliktelser i forbindelse med avslutning av avtalen

Ved opphør av Rammeavtalen skal Leverandøren på Oppdragsgivers anmodning lojalt og aktivt bidra med opplysninger om avtaleforholdet. Dette omfatter de opplysninger Oppdragsgiver finner nødvendig ved kunngjøring av eller overgang til og etablering av rammeavtale med ny leverandør. Forpliktelsene etter denne bestemmelsen skal ytes vederlagsfritt.

Leverandøren plikter ikke å gi opplysninger som er omfattet av lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 13.

5 Leverandørens mislighold

5.1 Mangel

Det foreligger mangel dersom leveransen ikke er i samsvar med de krav til art, mengde, kvalitet, andre egenskaper og innpakning som følger av Rammeavtalen.

Det foreligger også mangel dersom leveransen ikke kan benyttes til å oppfylle anskaffelsens formål, leveransen krenker tredjeparts rettigheter, eller dersom leveransen avviker fra Rammeavtalen eller avropet hva gjelder garantier og lignende.

Det foreligger likevel ikke en mangel dersom Leverandøren godtgjør at mangelen skyldes Oppdragsgiver eller forhold på Oppdragsgiver side.

5.2 Oppdragsgivers reklamasjon

I tilfelle mangel skal Oppdragsgiver gi Leverandøren skriftlig melding om mangelen innen rimelig tid etter at forholdet ble oppdaget.

Oppdragsgiver kan i alle tilfeller ikke reklamere senere enn 24 måneder etter faktisk leveringstidspunkt, eller 24 måneder etter at leveransen er tatt i bruk, avhengig av hvilket tidspunkt som først inntreffer.

Ovennevnte frister gjelder også for enhver erstattet eller reparert del i en leveranse, regnet fra det tidspunkt erstatningen eller reparasjonen fant sted. Reklamasjonsfristen begynner ikke å løpe så lenge det utføres rettingsarbeid eller annen aktivitet som er nødvendig for å oppfylle kravene i Rammeavtalen.

De nevnte reklamasjonsfrister gjelder ikke dersom Leverandøren har opptrådt grovt uaktsomt eller i strid med redelighet og god tro. Reklamasjonsfristene gjelder heller ikke dersom Leverandøren ved garanti eller annen avtale har påtatt seg ansvar for mangler i lengre tid.

5.3 Forsinkelse

Dersom leveransen, eller deler av denne, ikke finner sted, eller blir levert for sent i forhold til avtalt levering, og dette ikke skyldes Oppdragsgiver eller forhold på Oppdragsgivers side, foreligger det en forsinkelse.

Det foreligger også forsinkelse dersom Leverandøren ikke overholder fristene for rapportering angitt i Vedlegg F – Administrative bestemmelser.

5.3.1 Tilleggsfrist

Leverandøren kan be om tilleggsfrist dersom han ser at leveransen vil bli forsinket. Eventuell tilleggsfrist må skriftlig godkjennes av Oppdragsgiver for å kunne gjøres gjeldende. For den perioden godkjent tilleggsfristen løper, kan Oppdragsgiver ikke gjøre gjeldende heving, dagbot eller kreve erstatning.

Tilleggsfrist har ingen virkning for Oppdragsgivers rett til heving, dagbot eller erstatning som er opparbeidet før tilleggsfristen ble avtalt.

5.4 Leverandørens informasjonsplikt ved mislighold

Dersom Leverandøren hindres i å oppfylle sine plikter, skal han uten ugrunnet opphold gi skriftlig melding til Oppdragsgiver om hindringen og dens virkning på muligheten til å oppfylle leveransen.

Leverandøren skal gjøre det som med rimelighet kan kreves for å løse problemet. Oppdragsgiver skal holdes løpende oppdatert om det Leverandøren foretar seg for å sikre oppfyllelse av Rammeavtalen og avropet.

Oppdragsgiver skal søke å forebygge og begrense skadevirkningene av Leverandørens mislighold, uten at dette reduserer Leverandørens ansvar.

6 Oppdragsgivers sanksjoner ved mislighold

6.1 Dagbot ved forsinkelse

Forsinkelse fra Leverandørens side gir grunnlag for dagbot.

Dagboten utgjør 0,5 % av det totale vederlaget av avropet eksklusive merverdiavgift per kalenderdag regnet fra og med kalenderdagen forsinkelsen inntraff. Dagboten er begrenset oppad til 90 kalenderdager. Dagboten begynner å løpe automatisk.

6.2 Avhjelp

Når Oppdragsgiver reklamerer skal Leverandøren iverksette avhjelp uten ugrunnet opphold. Avhjelp kan skje ved retting, omlevering, tilleggslevering, eller på annen måte som bidrar til at leveransen oppnår avtalt kvalitet og omfang etter Rammeavtalen og det enkelte avropet. Leverandøren kan ikke kreve å få utføre avhjelp dersom dette er til vesentlig ulempe for Oppdragsgiver.

Leverandøren er ansvarlig for alle kostnader i forbindelse med avhjelpen, inkludert kostnader i tilfeller hvor leveransen må transporteres mellom Oppdragsgiver og Leverandøren. Avhjelp kan foregå på Oppdragsgivers eiendom dersom dette er avtalt mellom Oppdragsgiver og Leverandøren.

Dersom Leverandøren ikke har avhjulpet mangelen innen rimelig tid eller en eventuell avtalt tidsfrist, eller dersom vilkårene for heving foreligger, skal Leverandøren dekke Oppdragsgivers utgifter ved avhjelp fra tredjepart eller ved å avhjelpe mangelen selv. Oppdragsgiver kan imidlertid ikke selv eller ved hjelp av tredjepart avhjelpe mangelen før eventuell tilleggsfrist er utløpt. Oppdragsgiver skal informere Leverandøren skriftlig før slik avhjelp iverksettes.

Leverandøren er forpliktet til å oversende all nødvendig informasjon og rettigheter til å bruke slik informasjon til Oppdragsgiver, eventuelt hans tredjeparter, der dette er nødvendig for å avhjelpe mangelsituasjonen.

Oppdragsgiver kan kreve endrede eller nye godkjenningstester og/eller prosedyrer for å godkjenne leveransen på nytt etter utført avhjelp. Slike nye tester gjennomføres for Leverandørens regning, og skal forsikre at spesifikasjonene og kravene i Rammeavtalen og avropet fortsatt er oppfylt.

Avhjelp fra Leverandøren, tredjepart eller Oppdragsgiver selv, fratrar ikke Oppdragsgiver retten til å kreve erstatning for forsinket kontraktoppfyllelse eller mangelfull levering.

6.3 Oppdragsgivers rett til å avvise mangelfulle leveranser

Dersom det foreligger en mangel, kan Oppdragsgiver frem til leveransen er mottatt avvise mangelfulle deler av leveransen samt de deler av leveransen som påvirkes av mangelen. Avvisningen skal bekreftes skriftlig uten ugrunnet opphold. Avviste leveranser skal anses som ikke leverte, og bestemmelsene om forsinkelse vil dermed få anvendelse.

6.4 Prisavslag

Dersom Leverandøren ikke iverksetter avhjelp uten ugrunnet opphold, eller etter to forsøk ikke har lyktes i å avhjelpe mangelen, kan Oppdragsgiver kreve et forholdsmessig prisavslag.

Prisavslag er kompensasjon for den reduserte verdi av leveransen som følge av mangelen, og kommer i tillegg til eventuell annen erstatning og/eller dagbot.

6.5 Tilbakeholdelse av betaling

Ved Leverandørens mislighold kan Oppdragsgiver holde tilbake betalingen inntil det er dokumentert at forholdet er bragt i orden. Oppdragsgiver kan bare holde tilbake en sum som er nødvendig for å sikre Oppdragsgivers krav som følge av misligholdet.

6.6 Heving

6.6.1 Heving av Rammeavtalen

Dersom det foreligger vesentlig mislighold, kan Oppdragsgiver etter å ha gitt Leverandøren skriftlig varsel og rimelig frist til å bringe forholdet i orden, heve hele eller deler av Rammeavtalen med øyeblikkelig virkning.

Oppdragsgiver kan heve Rammeavtalen, helt eller delvis, dersom Leverandørens gjentatte mislighold knyttet til avrop medfører at Rammeavtalens formål blir vesentlig forfeilet for Oppdragsgiver.

6.6.2 Heving av avrop

Oppdragsgiver kan heve hele eller deler av et avrop med øyeblikkelig virkning dersom leveransen er vesentlig forsinket eller det for øvrig foreligger vesentlig mislighold. Vesentlig forsinkelse foreligger når levering ikke er skjedd innen maksimal dagbot i henhold til punkt 6.1, eller innen utløpet av en tilleggsfrist hvis den utløper senere.

Dersom Oppdragsgiver hever ett avrop, kan han samtidig heve andre avrop dersom avropene er gjensidig avhengige av hverandre. Avropene vil være gjensidig avhengige av hverandre dersom de aktuelle avropene ikke kan brukes til det formål som var forutsatt mellom Partene på det tidspunkt Rammeavtalen ble inngått eller avropene ble foretatt.

6.6.3 Heving ved straffbare forhold

Oppdragsgiver kan heve Rammeavtalen med umiddelbar virkning dersom Leverandøren er rettskraftig dømt for deltagelse i en kriminell organisasjon, korrupsjon, bedrageri, hvitvasking, eller er kjent skyldig i straffbare forhold som angår den yrkesmessigeandel.

6.6.4 Heving ved konkurs e.l.

Oppdragsgiver kan, så fremt ikke annet følger av ufravikelig lov, heve Rammeavtalen med umiddelbar virkning dersom det i forbindelse med Leverandørens virksomhet åpnes gjeldsforhandlinger, avtales gjeldsordning, konkurs eller annen form for kreditorstyring, eller dersom Leverandørens virksomhet blir avvirket, innstilt, eller er i lignende prosess med hjemmel i gjeldende rett.

6.6.5 Dekningskjøp ved heving

Ved heving har Oppdragsgiver rett til å foreta dekningskjøp på rimelig måte og innen rimelig tid etter hevingen.

Oppdragsgiver har krav på erstatning for differansen mellom kontraktsprisen og prisen på dekningskjøpet. Denne erstatningen får ikke innvirkning på Oppdragsgivers øvrige rett til erstatning etter Rammeavtalen.

6.7 Forventet mislighold

Oppdragsgiver kan holde sine ytelser tilbake dersom det fremgår av Leverandørens handlemåte eller av en alvorlig svikt i hans kredittverdighet eller evne til å oppfylle at han ikke kommer til å oppfylle en vesentlig del av sine kontraktsforpliktelser.

Dersom det er klart at det vil inntre mislighold fra Leverandørens side før avtalt leveringstid, og dette gir Oppdragsgiver rett til å heve avropet, kan Oppdragsgiver, etter å ha gitt Leverandøren en kort frist for å fremskaffe tilstrekkelig sikkerhet for at hans kontraktsforpliktelser vil bli oppfylt, heve avropet med umiddelbar virkning før avtalt leveringstid.

6.8 Sanksjoner ved brudd på grunnleggende krav til samfunnsansvar

Hvis Oppdragsgiver oppdager brudd på kravene i Vedlegg G – Leverandørens samfunnsansvar, herunder også kravene om etterlevelse, skal Leverandøren rette forholdet innen den frist Oppdragsgiver fastsetter. Der Leverandøren selv oppdager slike brudd, skal Leverandøren uten opphold opplyse Oppdragsgiver om forholdet, og rette forholdet innen den frist Oppdragsgiver fastsetter. Oppdragsgiver kan kreve at Leverandøren utarbeider en plan for forbedringer som skal godkjennes av Oppdragsgiver.

Dersom forholdet ikke blir rettet opp innen fastsatt frist, foreligger det et mislighold av avtalen som medfører en plikt for Leverandøren til å betale dagbot pålydende NOK 20 000 per kalenderdag inntil forholdet er rettet. Dagboten påløper automatisk fra og med dagen etter at fristen løp ut.

Ved alvorlige brudd på bestemmelsene i Vedlegg G – Leverandørens samfunnsansvar som medfører fare for ansattes liv og helse, ved gjentatte brudd eller dersom dagbot har påløpt i 60 dager uten at forholdet er rettet, anses forholdet som et vesentlig kontraktsbrudd. Dersom det foreligger vesentlig kontraktsbrudd, har Oppdragsgiver rett til å heve Rammeavtalen med umiddelbar virkning. I slike tilfeller har Leverandøren ikke krav på noen form for kompensasjon fra Oppdragsgiver. Dersom Rammeavtalen ikke heves, påløper dagbot inntil forholdet er rettet.

7 Oppdragsgivers plikter

7.1 Medvirkning

Oppdragsgiver skal yte slik medvirkning som er rimelig å vente av ham for at Leverandøren skal kunne oppfylle sine plikter etter Rammeavtalen.

7.2 Taushetsplikt

Oppdragsgiver er bundet av bestemmelsene om taushetsplikt i lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) gjennom hele avtaleperioden, også etter at denne er løpt ut.

8 Oppdragsgivers mislighold

8.1 Hva som anses som mislighold

Det foreligger mislighold fra Oppdragsgivers side hvis Oppdragsgiver ikke oppfyller sine plikter etter Rammeavtalen eller avropet. Det foreligger likevel ikke mislighold hvis misligholdet skyldes forhold på Leverandørens side.

8.2 Oppdragsgivers varslingsplikt ved mislighold

Hindres Oppdragsgiver i å oppfylle sine kontraktsforpliktelser til rett tid, skal han uten ugrunnet opphold gi melding til Leverandøren om hindringen og dens virkning på muligheten til å oppfylle.

9 Leverandørens sanksjoner ved mislighold

9.1 Tilbakeholdelse

Leverandøren kan holde tilbake ytelser etter Rammeavtalen som følge av Oppdragsgivers mislighold dersom misligholdet er vesentlig.

9.2 Forsinkelsesrente

Hvis Oppdragsgiver ikke betaler til avtalt tid, har Leverandøren krav på rente i henhold til lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. (forsinkelsesrenteloven).

9.3 Heving

Ved betalingsmislighold kan Leverandøren heve Rammeavtalen dersom Oppdragsgiver ikke har gjort opp forfalt vederlag innen 60 kalenderdager etter at Oppdragsgiver har mottatt Leverandørens skriftlige varsel.

Ved annet vesentlig mislighold kan Leverandøren sende Oppdragsgiver skriftlig varsel om at Rammeavtalen vil bli hevet, dersom ikke misligholdet opphører innen 60 kalenderdager fra Oppdragsgiver mottok varselet. Leverandøren kan ikke heve Rammeavtalen dersom Oppdragsgiver retter opp misligholdssituasjonen før fristens utløp.

10 Erstatning

Hver av Partene kan kreve erstattet direkte tap som følge av den annen parts mislighold, med de begrensninger som følger av Rammeavtalen.

Med direkte tap menes blant annet rimelige merknader ved dekningskjøp, kostnader ved å gjennomføre ny anskaffelseskonkurranse samt eventuelle økte kostnader som følge av leverandørbytte. Erstatning for indirekte tap kan ikke kreves, med mindre den misligholdende Parten eller noen denne svarer for har utvist grov uaktsomhet eller forsett. For sondringen mellom direkte og indirekte tap, legges reglene i lov 13. mai 1988 nr. 27 om kjøp (kjl.) til grunn, se kjl. § 67 første til tredje ledd.

Hver av Partene har tapsbegrensningsplikt, og kan ikke kreve erstattet tap som Parten kunne og burde ha unngått.

Leverandøren er ansvarlig i samsvar med alminnelige erstatningsregler for skade som Leverandøren volder i forbindelse med gjennomføringen av leveransen, se lov 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning (skadeserstatningsloven) § 2-1.

11 Skadesløsholdelse

Leverandøren skal holde Oppdragsgiver skadesløs i følgende tilfeller:

- Skade på Leverandørens personell eller eiendom som oppstår ved oppfyllelsen av Rammeavtalen, med mindre skaden skyldes at Oppdragsgiver eller noen Oppdragsgiver svarer for har opptrådt forsettlig eller grovt uaktsomt.
- Krav fra tredjepart som følge av Leverandørens eventuelle krenkelser av tredjeparts rettigheter.
- Krav fra tredjepart for skade Leverandøren er ansvarlig for. Ved kjøp av materiell/varer gjelder dette kun frem til leveringstidspunktet.
- Krav fra tredjepart for forurensning eller andre miljøskader Leverandøren er ansvarlig for. Ved kjøp av materiell/varer gjelder dette kun frem til leveringstidspunktet.

Oppdragsgiver skal holde Leverandøren skadesløs for ethvert krav fra tredjepart som skyldes bruk av Oppdragsgivers tegninger, spesifikasjoner, lisenser eller lignende.

Den ene Parten skal umiddelbart varsle den andre Parten om eventuelle krav som kan gi grunnlag for skadesløsholdelse som nevnt i denne bestemmelsen.

12 Force majeure

Partene skal ikke anses for å ha misligholdt sine forpliktelser etter Rammeavtalen dersom Parten er forhindret fra å oppfylle sine forpliktelser grunnet force majeure.

Med force majeure menes en hendelse utenfor den berørte Parts kontroll som Parten verken kunne eller burde ha forutsett på tidspunktet Rammeavtalen eller det aktuelle avrop ble inngått, og som ikke med rimelighet kunne ha vært unngått eller overvunnet.

Den rammede parts forpliktelser suspenderes så lenge force majeure-situasjonen varer. Den annen parts motytelse suspenderes i samme tidsrom.

Med bakgrunn i Oppdragsgivers særskilte behov for leveranser også i krise og beredskapssituasjoner, kan force majeure ikke påberopes ubetinget av noen Part i slike situasjoner. Kunnskap om mulig krig, krise eller konflikt er ikke i seg selv å regne som en force majeure-situasjon. Imidlertid vil force majeure inntre dersom det oppstår en situasjon som faktisk forhindrer Parten fra å oppfylle sine forpliktelser etter Rammeavtalen eller det enkelte avropet. Oppdragsgiver skal alltid ha prioritet fremfor de øvrige av Leverandørens kunder dersom force majeure-situasjonen får betydning for leveranse til Oppdragsgiver.

Dersom en Part mener at en force majeure-situasjon er inntrådt, skal Parten så raskt som mulig informere den annen Part skriftlig med angivelse av den ventede forsinkelse forårsaket av force majeure-situasjonen.

Hver Part skal dekke sine egne kostnader som følge av force majeure-situasjoner, og force majeure skal ikke påvirke avtalt pris.

Hvis en force majeure-situasjon vedvarer uten avbrudd i mer enn 90 kalenderdager, eller det godtgjøres at den vil gjøre det, kan hver av Partene heve Rammeavtalen helt eller delvis etter 15 kalenderdagers skriftlig varsel, herunder avrop for så vidt angår de deler som er berørt av force majeure-situasjonen.

13 Rettigheter

Eiendomsrett, opphavsrett og andre relevante materielle og immaterielle rettigheter til resultatet av Leverandørens leveranse tilfaller Oppdragsgiver etterhvert som leveransen utføres, med de begrensninger som følger av ufravikelig lov. Rettighetene omfatter også rett til endring og videreoverdragelse, jf. lov 12. mai 1961 nr. 2 om opphavsrett til åndsverk m.v. (åndsverkloven) § 39b.

Leverandøren beholder rettighetene til egne verktøy og metodegrunnlag. Oppdragsgiver har imidlertid krav på innsyn i og bruksrett til Leverandørens verktøy og metodegrunnlag i den utstrekning dette er nødvendig for å motta eller bruke leveransen. Oppdragsgiver har rett til å kopiere dokumentasjon til eget bruk.

14 Rettsmangler

Leverandøren garanterer at han har rett til å benytte alle sine innsatsfaktorer, herunder eventuelle løsninger tredjemann har rettighetene til, og at andres rettigheter ikke vil bli krenket ved gjennomføringen av Rammeavtalen.

15 Merking av Oppdragsgivers eiendom

Dersom Leverandøren er i besittelse av Oppdragsgivers eiendom, skal disse eiendelene tydelig merkes med «Forsvarets eiendom». Oppdragsgivers eiendeler skal oppbevares adskilt, slik at eiendelen lar seg identifisere.

16 Øvrige bestemmelser

16.1 Besøksrutiner

Leverandøren er forpliktet til å følge Oppdragsgivers gjeldende besøksrutiner ved besøk på Oppdragsgivers anlegg. Utenlandske statsborgere skal fylle ut dokumentet «Request for Visit» i samsvar med «Guide for clearance of foreign citizens visiting Norway». Oppdragsgiver vil oversende dokumentene til Leverandøren ved behov.

16.2 Gjenbruk av informasjon

Oppdragsgiver har rett til å bruke informasjon Oppdragsgiver har blitt kjent med under Rammeavtalen til andre formål, herunder gi informasjon videre til tredjepart i den grad det ikke bryter med taushetsplikten.

16.3 Markedsføring og forholdet til media

Enhver publisering eller meddelelse av opplysninger om avtalen og kundeforholdet skal på forhånd godkjennes av Oppdragsgivers kontaktperson, se Vedlegg F – Administrative bestemmelser.

Ovennevnte gjelder likevel ikke kortfattede overordnede opplysninger om avtalens art og omgang, samt eventuelt navn på referansepersoner, når disse opplysningene oppgis i forbindelse med en offentlig anskaffelseskonkurranse.

17 Oppsigelse

Oppdragsgiver kan med seks måneders skriftlig varsel si opp hele eller deler av Rammeavtalen. Fristen regnes fra det tidspunkt Leverandøren mottar varselet. Oppdragsgiver må ikke begrunne oppsigelsen.

Ved oppsigelse skal Oppdragsgiver betale for pålagt, utført og dokumentert arbeid i henhold til avrop. Oppdragsgiver dekker ingen andre kostnader eller tap i forbindelse med oppsigelse.

18 Tvister

Partenes rettigheter og plikter etter Rammeavtalen bestemmes i sin helhet av norsk rett. Dersom det oppstår tvist mellom Partene om tolkningen eller rettsvirkningene av avtalen, skal tvisten først søkes løst gjennom forhandlinger.

Leverandøren har ikke anledning til å innstille eller redusere sine ytelser på bakgrunn av tvist vedrørende Rammeavtalen/leveringsomfanget. Slik innstilling eller reduksjon kan kun foretas på bakgrunn av og i henhold til enighet mellom Partene eller etter tvisten er avgjort med bindende virkning for Partene.

Dersom en tvist i tilknytning til Rammeavtalen ikke blir løst etter forhandlinger, kan Partene forsøke å løse tvisten ved mekling.

Partene kan legge Den Norske Advokatforenings regler for mekling ved advokat til grunn, eventuelt modifisert slik Partene ønsker. Det forutsettes at Partene blir enige om en mekler med den kompetansen

FORSVARET

Forsvarets logistikkorganisasjon

Partene mener passer best for tvisten. Den nærmere fremgangsmåten for mekling bestemmes av mekleren, i samråd med Partene.

Dersom en tvist ikke blir løst ved forhandlinger eller mekling, kan hver av Partene forlange tvisten avgjort med endelig virkning ved norske domstoler. Oslo tingrett er verneeting.